

Pád na nebesa

povídky z konce druhého tisíciletí • I

František Novotný

František Novotný

Pád na nebesa

Povídky z konce druhého tisíciletí
svazek I.

Nová vlna
2014

© František Novotný, 2014

Cover illustration © Miloslav Havlíček, 2014

© Nová vlna, 2014

ISBN 978-80-85845-40-2

Předmluva

Počet čtenářů, kteří dávají přednost elektronické verzi knihy před tištěnou, je dnes tak vysoký, že je v zájmu každého autora, aby o elektronickou verzi svého díla usiloval, abych tak řekl, i se zpětnou platností. Proto jsem uvítal, když mi nakladatelství Nová vlna v osobě Zdeňka Rampase nabídlo, že vydá v elektronické podobě mé rané povídky, z nichž některé ani knižně nevyšly. Čtyřicet povídek, které jsem na začátku své literární dráhy napsal, většinu ještě za minulého režimu, jsme se rozhodli rozčlenit do tří elektronických sbírek, z nichž dvě zhruba kopírují uspořádání papírových antologií *Nešťastné přistání* a *Ramax* a třetí bude nově vytvořena pod názvem *Královna Šumavy*. Některé povídky z mé papírové sbírky *Bradburyho stín* jsou zařazeny zde, ty, co se odehrávají v kosmu, budou přiřazeny k elektronickému *Ramaxu* a zbytek bude obsahovat elektronická antologie *Královna Šumavy*. Avšak elektronické verze nejsou jenom účelovým pře-

mixováním povídek, které již vyšly papírově, neboť budou obsahovat i texty, které byly z různých důvodů vyřazeny, v tom nejhorším kvůli komunistické cenzuře.

Tato sbírka s názvem *Pád na nebesa* obsahuje hlavně povídky z mé prvotiny *Nešťastné přistání*, která vyšla v roce 1988, a svou pestrostí žánrů je vlastně průřezem mé povídkové tvorby. V knižní podobě zde vůbec poprvé vychází má první povídka *Přednáška*, kterou jsem napsal v roce 1983, abych se zúčastnil Ceny Karla Čapka. Také většina dalších povídek byla napsána pro tuto literární soutěž, takže jsem se zařadil do okruhu autorů Ceny Karla Čapka, jak se dnes v historii československé sci-fi označují lidé, kteří začali psát v 80. letech minulého století a vytvořili svébytné literární prostředí, které nahradilo předchozí éru několika málo osamělých spisovatelů sci-fi, jako byl například Josef Nesvadba.

Jádrem sbírky jsou dlouhé povídky *Človíčku, chci tě ještě slyšet se smát*, titulní *Pád na nebesa* a *Legenda o Madoně z Vrakoviště*. Všechny čerpají ze stejné vize postkatastrofického světa

vzdálené budoucnosti a tvoří jakýsi triptych. Je to vůbec poprvé, kdy takto souhrnně vycházejí v jedné sbírce, před rokem 1989 to kvůli cenzuře nebylo možné. K nim se řadí i povídka *Břítvoruký Jack*, i když je zcela jinak laděna. Další zařazenou povídkou dänikenovského zaměření je *Nešťastné přistání*, jejímž námětem je dilema, zda mají vyspělé civilizace, schopné kosmických letů, zasahovat do vývoje civilizací méně vyvinutých, nebo dokonce civilizace vytvářet. Totéž téma rozvíjí v jiné variaci i povídka *Světadárce*. Kromě *Krajiny dětství* jsou ostatní texty v této sbírce hříčky a satiry, z nichž je asi nejvýznamnější humoreska *Záhada linky Paradise*. Je zde zařazen i astronomický kvíz *Askerův objev*, napsaný pro časopis *Ikarie*.

Druhá elektronická sbírka *Ramax* by měla obsahovat novely a povídky z papírové antologie *Ramax* a další díla s námětem kolonizace vesmíru, kdežto třetí elektronická knížka pod názvem *Královna Šumavy* by měla kromě titulní dlouhé povídky zahrnovat další texty odehrávající se na Zemi, zhusta jinotaje na minulý režim s ironic-

kým podtónem, k čemuž autory CKČ nutila
doba.

František Novotný

V Praze 5. července 2014

Přednáška

Dobrý den, studenti, dobrý den, to je vždycky skřípot, než se usadíte, tak kde jsme to minule skončili, říkáte, že jsme mluvili o Hnutí Tří Bradatých, to je výborné, tak to dnes probereme celé dvacáté století, vy tam, no ano, vy, nespěte a řekněte mi něco o terránském letopočtu, neuhnějte, člověče, a mluvte nahlas, dobře, desítková soustava, oběhy planety, začátek letopočtu od přistání Aldebarance Mesina, celkem je to správné, ale u zkoušky to z vás tak tahat nebudu, to si pamatujte všichni, varuji vás, studium terránské historie je obtížné, na to jsem vás již upozorňoval začátkem semestru, jak jsem se minule zmínil, Terránci dosáhli koncem devatenáctého století druhého civilizačního stupně Slezarského stupnice, to jsme brali v loňském ročníku, takže třeba tamta slečna u okna nám stupnici vyjmenuje, prosím, můžete začít, no tak, všichni čekáme, že si nemůžete vzpomenout, nějaký kolega vám pomůže,

třeba vy, výborně, vy si pamatujete, že začíná nultým stupněm, ale neříká se pračlověk, obecně tedy nositel civilizace objeví nástroje, tím znásobí svou individuální sílu, takže dojde k první akceleraci a oddělení od ostatních druhů, a třeba váš soused napravo nám poví, čím je charakterizován první stupeň, vidím, že bych mohl čekat do rána, takže to zopakuji sám, první stupeň je určen využitím energie nebo chcete-li síly jiných živých organismů, v zoologii se tomu říká domestikace zvířat, a příležitostným využitím elementárních přírodních jevů, jako je oheň a vítr, druhý stupeň je pak dán objevem a využitím strojů a pozor, studenti, toto je důležitý skok v dějinách každé civilizace, protože tím získává, abych tak řekl, umělé svaly, její efektivnost roste o několik řádů a vývoj nám pěkně akceleruje dál, to ale ještě není vše, poněvadž na tomto stupni nám poprvé do vztahu tvůrce civilizace-příroda vstupuje nový parametr – umělý svět, který je v podstatě dítkem těch předchozích, je to něco, jako když se bezdětným manželům najednou narodí potomek, nevím, co je na tom k smíchu, po druhém musí

přijít třetí stupeň, charakterizovaný objevem a používáním počítačů, tedy umělých mozků, a tady si prosím, studenti, opět uvědomte novou kvalitu, nositel civilizace má k dispozici nejen umělé svaly, ale i umělou inteligenci, *de facto* tuto inteligenci, realizovanou v rámci umělého světa, získává on sám, jinak řečeno umělý svět získává autonomii, abych zůstal u toho našeho manželského příkladu, představte si umělý svět jako dítě, které dospělo, složilo maturitu a začalo si dělat, co chce, ještě nám zbývá poslední, čtvrtý stupeň, který je dán rozvinutím předchozího, tedy uplatnění robotů, vývojem a využitím dceřiných syntetických civilizací a, konec konců, z nutnosti provedenými úpravami vlastního organismu nositele mateřské civilizace, ovšem nevím, za co vám v minulém semestru kolega Birkut tu zkoušku dal, takže Terránci začali v průběhu devatenáctého století hromadně produkovat stroje, a podle Regasovy teorie tento fakt sehrál rozhodující úlohu při vzniku hnutí Tří Bradatých, o zakladatelích Hnutí nevíme nic bližšího, poněvadž jak je vám známo z předchozích přednášek,

prameny ke studiu terránských dějin jsou velmi skrovné a pro období osmnácté až dvacáté páté století nemáme po požáru Imperiální denebské knihovny za druhého galaktického konfliktu prakticky nic k dispozici, představte si, že tam byla celá sbírka terránských novin a knih z devatenáctého a dvacátého století, dokonce i filmy, to byl takový prastarý záznam obrazu pomocí stříbrných solí, chrabří knihovní robot Bertram se sice snažil zachránit z hořících trosek, co se dalo, ale když se chystal vynést sbírky z třetího poschodí, kde byly terránské položky, přehřál se mu levoboční mikroprocesor a již z trosek nevyšel, mezi těmi zničenými knihami bylo prý i fundamentální dílo jednoho ze Tří Bradatých, nám se bohužel zachoval jen název, jmenovalo se „Hlavní město“, o čem bylo, nevíme, víme jen, že Ctitelů Tří Bradatých přibývalo a začátkem dvacátého století si založili vlastní stát, historikové Orionské školy tvrdí, že takový stát mohl vzniknout jedině po nějaké velké válce, Terránci sice vedli mnoho válek i ve dvacátém století, ovšem já v souladu s Denebskou školou jsem přesvědčen,

že k té velké válce došlo později, kdy stát Ctitelů Tří Bradatých byl již v rozkvětu, jinak by v ní nemohli sehrát rozhodující úlohu, jak vám řeknu za chvíli, ještě k Hnutí Tří Bradatých, víme, že v jejich učení měla rozhodující úlohu ekonomie, tou vysvětlovali všechno, i to, co nejde, a protože jejich učení vzniklo v období druhého civilizačního stupně, předpokládali, že k vytvoření ráje na zemi stačí vyrobit jen dostatečně velký počet strojů, problémy s řízením si zjednodušovali, takže promeškali nástup počítačů, důsledky si dovedete představit, dále si musíme promluvit o dalším hnutí, které silně ovlivnilo terránské dvacáté století, nazývané Bratrstvo dvojitého blesku, Orionská škola tvrdí, že vzniklo jako reakce na Hnutí Tří Bradatých, a tato hypotéza je celkem bez výhrad přijímána i ostatními historiky, nejštedřejší z dostupných pramenů je spisek „Mýty Starých Terránců“, který napsal jeden poplanetní obchodník s ojetými roboty před pěti sty léty, mimo své zaměstnání byl sběratel folklóru, pohádek a různých báčerek a mýtů, nedá se mu moc věřit, co mu kdo navykládal, to napsal, také o

Bratrstvu, vy tam, mladíku v páté řadě, přestaňte se bavit se sousedkou, vyznávat lásku si běžte na lavičku, no no žádný smích, tak kde jsem to přestal, aha, tak to Bratrstvo to mělo docela chytře vymyšleno, oni totiž mimo násilí, které používali průmyslově, uplatnili komplexní desinformační systém, takže co se týče manipulace lidských mas, dosáhli záviděníhodných výsledků, zmocnili se myslí celého jednoho národa, dobyli celý kontinent a jejich cílem byla světovláda a dokonce, jak se domnívá profesor Regas, uvažovali o kosmovládě, na posledním kongresu terranistů, když jsem s ním mluvil, tak mi prozradil, že získal údaje, které nasvědčují tomu, že první projekty na proniknutí do kosmu se zrodily v lůně Bratrstva, částečně byly použity ve válce, kterou Bratrstvo vedlo, o níž většina terranistů soudí, že se odehrála v polovině dvacátého století a celý zbytek planety se musel spojit, aby Bratrstvo porazil, přičemž, jak už jsem se zmínil, největší zásluhu na jejich porážce měli Ctitelé Tří Bradatých, to je pochopitelné, když si uvědomíte, že Ctitelé také hlásali, že budoucnost světa patří jim

a porážka Bratrstva pro ně byla existenční nutností, o těchto událostech a hlavně o druhé polovině století máme celkem fundovaný pramen zpráv, i když pro nás historiky trochu zkreslený a nepříliš šťastně pojatý, ti z vás, kteří postoupí do příštího ročníku, se seznámí v předmětu „Teorie řízení společnosti“ s dvanáctisvazkovým dílem Monvika „Dějiny socioniky“ a právě jeho první svazek je věnován terránskému dvacátému století, které bylo, podle Monvika, něco jako pravěk socioniky, jež se jako věda pak konstitovala až ve století jednadvacátém, Monvik měl k dispozici nejen bohaté sbírky Imperiální knihovny, ale jak tvrdí tradice, čerpal prý i z lodních knihoven hvězdných korábů, které kdysi odstartovaly přímo z Terry, bída je v tom, že si ve svém díle všimá jen sociálních struktur z hlediska soustav a aplikací příslušných regulátorů, historická fakta jsou pro něj jen výchozí surovinou a přímo je uvádí jen zřídka, takže na jedné straně toho víme dost a na druhé straně žalostně málo, víme, že válka proti Bratrstvu přinesla nebývalé posílení moci Ctitelům Tří Bradatých, dále obrovský

vzestup technologie, například v té době Terránci zvládli transmutaci hmoty na energii, zkonstruovali první počítače a rozvinutím projektů, ukořisťených Bratrstvu, jak se domnívá Regas, poprvé pronikli do kosmu a tak dosáhli třetího stupně Slezarského stupnice, na posledním kongresu dokonce jeden historik ze Síría tvrdil, že už tehdy Terránci objevili stroj času, a dokazoval to tím, že o tom psal jakýsi soudobý terránský písmák jménem Nesvadba, zlomky jehož díla prý objevil náhodně v knihovně jedné zapomenuté opuštěné kosmické stanice, a jako hlavní důkaz pro svou hypotézu předložil útržek novin z té doby s titulkem „Beamon skočil do jednadvacátého století“, nám ostatním se to nezdálo příliš přesvědčivé a podle mého názoru je třeba předložit další důkazy, aby se dalo uvažovat o solidní teorii, ovšem podle mne je stěžejním problémem objasnit, jakou úlohu hrál v druhé polovině století Strýček Sam, Strýc Joe a kdo to byl Velký Kormidelník a Královna Moří, víte, studenti, tyto pojmy byly v té době často používané a asi důležité, avšak pochybuji, zda se někdy dovíme, co přesně zna-

menaly, musím se vám svěřit, že já se tímto problémem zaobírám již několik let a připravuji na příští kongres referát s názvem „Instituce Strýcovství u Starých Terránců“, mám takovou teorii, že Strýček Sam a Strýček Joe byli názvy prvních vládních strojů, přičemž jsem přesvědčen, že Strýce Joea používali ctitelé Tří Bradatých a Strýce Sama ostatní Terránci, kteří zůstali věrní starým bohům, víte, já si myslím, že slovo strýc znamenalo původně něco jako ochránce nebo vládce, ono dokonce v jednom starém terránském dialektu existovalo úsloví „má nahoře strýčka“, a z toho přirozeně vyplývá tento titul i pro první vládní stroj, Monvik sice uvádí, že Terránci ve dvacátém století žádné vládní stroje neměli a nechali si raději vládnout od starých dědků, co pak ale znamená systém PAL a SECAM, to ať mi někdo řekne, co mne přerušujete, že nevíte, o čem mluvím, hned vám to vysvětlím, podle Monvika se Terránci nedokázali shodnout na jediném informačním systému a používali dva, zmíněný PAL a SECAM, a pěkně si tím komplikovali život, poněvadž *de facto* byli

nucení Juvého pravidlem, o tom vám povím za chvíli, provozovat jediný systém a tedy navíc konstruovat různé převaděče, Monvik tím dokumentuje narůstající krizi řízení a neexistenci socioniky, já ale pokládám tento výklad za chybný, prosím vás, i malé dítě by si počínalo chytřeji, kdyby se skutečně jednalo jen o informační systém, podle mne za tím vězí něco vážnějšího než nějaký starověký přenos informací, jsem přesvědčen, že PAL a SECAM byly programy pro Strýce Joea a Strýčka Sama a kvůli nim se celá planeta rozdělila na dva tábory, ty programy asi nebyly moc dokonalé, poněvadž celá Terra se tehdy dostala do obtížné situace, dnes je důkladně popsána v každé učebnici socioniky, jak už jsem říkal, v příštím ročníku se o tomto předmětu dozvíte ažaž, ty programy způsobily, že jedna polovina Terry se chovala jako soustava s příliš velkým zesílením ve zpětné vazbě a ta druhá jako by vůbec žádnou zpětnou vazbu neměla, v té první stačilo, aby se někdo zmínil, že si přeje třeba sádrového trpaslíka, a hned jej začalo vyrábět tisíc výrobců, v té druhé jste mohli rvát pět let o to-

těž, a když jste se konečně trpaslíka dočkali, tak měl ulomenou ruku, to byl, studenti, samozřejmě jen příklad, abyste si mohli udělat představu, jak to skutečně na terrance té epochy působilo, tak vám uvedu příklad, kterému se nyní věnuji v ústavu, mám tam ve sbírkách starý mikrosnímek s textem, kde je čitelná jen jedna věta „zase není k dostání toaletní papír“, teprve nedávno po několika měsících bádání jsem zjistil, že u Starých Terranců se nazývaly honosné večerní šaty na ženě toaleta, takže onen výrok se asi týká přechodného nedostatku zvláště zdobeného papíru na výrobu těchto šatů, ale protože čas prchá, budeme se teď věnovat obecným rysům historického vývoje a situaci, do které se dostali Terranci v druhé polovině dvacátého století a která odpovídá klasické formě Yntonova krizového bodu, krátce Y-bodu, zatím vám to nic neříká, proč já se musím vždycky tak rozčilovat, už pět let na každém kolegiu upozorňuji na nesoulad v osnovách, socionika by se měla přednášet už v druhém ročníku, takže byste již znali některé základní pojmy, nutné pro studium terranistiky, teď se s tím

musím zdržovat sám, co je mi platné, že vám to budou podrobně přednášet příští semestr, takže velmi stručně k Yntonovu bodu, tedy u každé technické civilizace dojde po dosažení třetího civilizačního stupně k prudkému zvýšení objemu umělého světa, to jest světa strojů jak silových tak inteligentních, energetických zdrojů, umělých hmot, různých odpadních materiálů a ostatních předmětů, které se v původním přírodním prostředí nevyskytovaly, a každá planeta má jen omezenou schopnost absorbovat tento umělý svět, jinak řečeno překročí-li objem umělého světa určitou mez, tak zvané Yntonovo číslo, dojde k nevratnému ději a jakýkoli budoucí zásah již neumožní návrat k původnímu stavu, podívejte se, když si divoch postaví chatrč z větví, tak mu ji nejbližší bouřka rozbourá, ale když postavíte jadernou elektrárnu se šestimetrovými zdmi z betonu, tak ji neodstraní ani atomovou pumou, to by byl první charakteristický rys Y-bodu, a nyní si promluvíme o druhém a tím je nesoulad mezi existencí rozvinutého umělého světa a neexistencí jednotného řízení, teď dávejte dobrý

pozor, částí informačního světa jsou i informační systémy, které působí na společnost podle Juvého pravidla, jež říká, že úroveň informační soustavy si vynucuje adekvátní velikost řízené společenské jednotky, takže například takový pravěký náčelník může mít svou loveckou tlupu jen tak velkou, jak silné má hlasivky, kdežto když budete mít k dispozici družicový spojovací systém, můžete dirigovat celou planetu, a když zvládnete techniku gravitronního spojení, můžete řídit celou galaxii, ovšem to ještě není to nejpodstatnější, Juvého pravidlo říká, že neumožňuje, ale přímo si vynucuje odpovídající velikost řízené soustavy, zdůrazňuji, studenti, vynucuje, a jestli si to některá civilizace zavčas neuvědomí, tak na to doplatí, pro ilustraci vám uvedu dva příklady integračního působení informačních soustav, aniž by si to, abych tak řekl, jejich majitelé přáli, oba uvádí Manvik, první se týká odívání, ještě koncem devatenáctého století vám stačilo ujet padesát kilometrů a již podle šatů jste poznali, že jste někde jinde, a stačilo sto let, aby díky vzniku celoplanetárních informačních soustav nosili

všichni Terránci stejné kalhoty, a o tom, že na Teře vznikly podmínky pro jednotný řídicí systém, nasvědčuje druhý příklad, poněvadž i když na Teře byla minimálně dvě hlavní řídicí centra a několik vedlejších a některá z nich byla ve vzájemné ostré konfrontaci a Terránci nebyli schopni se dohodnout na zavedení jediného dorozumívacího jazyka, tak pro svoje počítače jednotný jazyk zavedli, a konečně se dostáváme k poslednímu aspektu Y-bodu, a to je problém násilí, podívejte se na celý několikamiliónový biologický vývoj, který naučil Terránce řešit své problémy násilím, drtivou většinu svého vývoje to byli lovci a bojovníci, mít zbraň u nich bylo znakem dospělosti, takže vývojem zbraní založených na principu přeměny hmoty v energii se Terránci dostali do slepé uličky, násilí se nedalo použít, protože hrozilo zničení celé planety, a jinak své problémy řešit neuměli, přestaňte hlučet, studenti, nyní se dostáváme k tomu nejzajímavějšímu z celé dnešní přednášky, kdo to tedy ještě mluví, co říkáte, že je už pět minut přestávka, tak já tedy končím, já vás znám, bylo by marné pokoušet se

pokračovat, vidím, že vám může být celá Terra ukradená, takže řešení terránské krize se odkládá na příště.

Adamov – Brno, leden 1983

Autorská poznámka:

Ačkoli jsem sci-fi zuřivě četl od dětství (strýc mi půjčoval Troskovy knížky v sešitovém vydání, jak vycházely za druhé světové války), až do roku 1983 mě vůbec nenapadlo, že bych je také mohl psát. V té době jsem byl zaměstnán v národním podniku Kancelářské stroje a pracoval na detašovaném pracovišti v Adamově jako technik sálového počítače v Adamovských strojárnách. Našel jsem tam též vyznavače sci-fi, a když se mi jeden z nich pochlubil, že napsal sci-fi povídku a poslal ji do krajského deníku Rovnost, kde mu ji uveřejní, řekl jsem si, že co dokáže on, dokážu taky – a napsal jsem povídku Přednáška a poslal ji do vlastně prvního oficiálního ročníku literární soutěže Ceny Karla Čapka. Věděl jsem, že když chci porotu zaujmout, musím zvolit neobvyklý námět i formu, takže jsem napsal kryptoparodii na komunismus a z Hrabalovy novely Taneční hodiny pro starší a pokročilé si vypůjčil formu jedné nekonečné věty.

Na to, jak povídka v CKČ dopadla, zavzpomínal v Interkomu Zdeněk Rampas:

Přednáška byla vůbec první povídka, kterou František Novotný do CKČ poslal. Kdo si tehdy uměl představit konec vlády bolševiků jinak než prostřednictvím všeobecného jaderného kataklyzmatu? Vždyť pokud jejich režim v něčem vynikal, pak to bylo v umění uchvátit a držet moc. Naděje byla v nedohlednu, v každém případě mimo naši představivost, ale dnes se zdá, že František něco tušil.

Jinak povídka sama měla zcela dobový osud. Aby neohrozila budoucnost CKČ, tehdy teprve dva roky staré, nebyla pro jistotu otištěna v Kočasu a porota jí přiřkla pouze Čestné uznání. Ve zmatku kolem psaní diplomů, občas probíhalo pod pódiem, na kterém se již radili vítězové, nedostala nakonec ani to. Naštěstí si *Přednášku* pro své přátele namnožil v několika exemplářích tehdejší administrátor Ceny Karla Čapka Pavel Poláček a tak se dochovala do dnešních „lepších“ časů.

Človíčku, chci tě ještě slyšet se smát

Dokud jsem nespatriil toho malého kluka, nadával jsem na hlídky jako všichni z posádky *Teapingu*. Ovšem až na Dědku – ten na ně nadávat nemohl – jako kapitánpilot *Teapingu* je prostě nařídil. Všichni piloti se museli, Číslem Jedna počínaje a mnou jako pilotem-asistentem konče, střídat ve velitelské sekci podle schématu čtyři hodiny služba, osm hodin volno. Nikdo nechápal, co z toho Dědek má, nechat nás postupně čtyři hodiny zírat na displeje terminálů, když bedna stejně seděla na kursu jako přišitá. Mikeš byl čerstvě seřízen, ne nadarmo se v něm Dědek za mé asistence dva dny hrabal ještě před startem, kdy *Teaping* ležel v doku Vrakoviště, a tak se naše činnost při hlídkách omezovala jen na stereotypní nahrávku do palubního deníku: bez událostí.

Na předletové poradě před startem Dědek prohlásil, že už vzhledem ke jménu loď bude stylové, když budeme držet pravidelné hlídky skutečně a ne jen formálně. „Tomu se to žvaní,“ utrousil polohlasně první pilot, vedle kterého jsem seděl, „on žádný držet nebude.“

S obavou jsem se ohlédl na roboty, stojící za námi, ale jako obvykle jsem stejně nepoznal, co si myslí. Dědek zatím rozjel přednášku o původu jména našeho fracht'áku. S gustem a mnoha podrobnostmi začal hovořit o kliprech, rychlých nákladních plachetnicích, brázdících v éře První civilizace pozemská moře, o tom, jak tyto plachetnice závodily okolo poloviny zeměkoule, která přiveze dříve z Orientu do Evropy čerstvou sklizeň čaje a která posádka shrábne tučnější odměnu.

Zasypal nás údaji o jednom takovém závodě, kdy mezi devíti plachetnicemi byl i *Teaping*, patron naší nákladní kosmické loď. Závod byl napínavý. V cíli, po devadesáti devíti dnech plavby, byl rozdíl mezi prvním *Arielem* a druhým *Teapingem* pouhých osm minut. Kapitánovi *Teapin-*

gu se podařilo dříve přivolat remorkér a zakotvit ve Starém Londýně hodinu před soupeřem. Po delším dohadování, kdo vlastně vyhrál, si posádky rozdělily prémii rovným dílem.

„Nám se to určitě nestane,“ neodpustil si první pilot další poznámku, „dřív byli lidi větší granddi.“

„Co bys chtěl, tomuhle *Teapingu* to bude trvat na Bázi víc jak devětadevadesát dní,“ nahnul se z druhé strany šéfinženýr, „ještě jsem nezažil, aby se tak šetřilo palivem.“

Dědek po nás loupal očima: „Ještě chvílku strpení, vážení, hned skončím. Lví podíl na úspěších kliprů měli muži, kteří na nich sloužili. Dávali do služby celou duši a bylo věcí jejich cti, jak jejich loď obstojí. Dobře to vystihlo přísloví z té doby, z doby, kdy proti kliprům nastoupily parníky, tehdejší supertechnika. To přísloví říkalo, že na dřevěných plachetnicích slouží muži ze železa, kdežto na železných parnicích stačí ze dřeva. Očekávám, že si vezmete z toho přísloví příklad, očekávám od vás stejně aktivní a profesionální přístup ke službě, jako měli ti dávní plavci. Ko-

nečně,“ dodal s úšklebkem, „vždyť na tomto *Teapingu* je ze železa doslova polovina posádky.“

Pokud to měl být vtip, tak zabral jen u vedoucího mechanika Chiefyho a u ostatních robotů. Vydali pár kvokavých zvuků, signalizujících stav veselí, takže ze závěrečné poznámky prvního pilota jsem zachytil jen konec: „... z vlastní zkušenosti, možná jako Skokan na těch kliprech sloužil osobně, zamlada.“

Tím skončila nejen porada, ale i mé první služební jednání s Dědkem. Brzy jsem poznal i další jeho libůstky. Prvního pilota zásadně oslovoval Číslo Jedna, druhého pilota zase pane Druhý, používal výrazy jako levobok a pravobok a jídelně říkal salón, hvězdy měřil ručně sextantem – prvním, který jsem viděl, a snad posledním v celé Sluneční soustavě – a přiváděl tak mikeše k zoufalství neustálými kontrolami navigačních výpočtů. Ostatně i druzí Skokani byli tak trochu podivíni a byla to celkem malá cena, kterou platili za život, rozlomený do několika epoch.

Nepamatuji si přesně, kolikátá to byla noční hlídka – míval jsem ji od půlnoci do čtyř – když

se mi ten kluk zjevil poprvé. Abych si tu nudu trochu zkrátil, naprogramoval jsem si C kanál mikeše k ryze soukromým účelům. Naplnil jsem část jeho paměti strategickými poučkami a pojmy z teorie her a pak jsme spolu sváděli nelítostné bitvy inspirované druhým interstelárním konfliktem a ničili si navzájem celá loďstva kosmických křižníků, samozřejmě jen na displeji terminálu. Aby mě při té ilegalitě nenachytil Dědek – měl ve zvyku šmejdit po lodi i v noci – uklidil jsem se vždy do rohu velitelské sekce k vedlejšímu terminálu, který byl směrem od průlezu zacloněn velkou skříní ručního řízení.

Byl jsem plně zaujat hrou, mikešovi, kterému tahle zábava šla náramně pod fousy, se podařilo zničit předsunutou flotilu mých křižníků.

„Juniore, juniore, teď jsi to prošvihl,“ syčel vítězoslavně – zapnul jsem řečový syntetizátor, „zahájil jsi únik do mimoprostoru pozdě. Proti mé bitevní hvězdě nemají tvé křižníky ani za mák šanci.“

Měl pravdu a já zoufale manévroval eskadrou laseroborců, abych uzavřel cestu k jádru mého

ohroženého loďstva, když záchvěv vzduchu a náhlý pocit chladu ve mně vyvolaly dojem, že někdo vstupuje do sekce. Udeřil jsem do tlačítka C kanálu, abych vypnul hru – co kdyby to byl Dědek –, otočil křeslo a vykoukl za skříní ručního řízení.

Průlez do velitelské sekce byl skutečně otevřen a v něm stál světlovlasý, asi osmiletý chlapec drobnější postavy, v tmavé kombinéze. Zahlédl jsem ho jen na okamžik, připomnělo mi to pobyt na Zemi, kde jsme byli jednou se spolužáky ze školy zaskočení v noci bouřkou, když jsme se opožděně vraceli z výletu. I oni se mi tehdy zjevovali v záři blesků jen na okamžik, jako teď ten chlapec. S jediným rozdílem. Tady, ve velitelské sekci *Teapingu*, udeřil blesk jen jednou.

Než jsem se vysoukal z křesla a doběhl k průlezu, chlapec zmizel. Posadil jsem se zpět a inicializoval Interní Vizuální Systém a postupně kontroloval vnitřní prostory lodě. Vše bylo v pořádku, lidé i roboti byli na svých místech, ti první odpočívali v kabinách obytné sekce, ti druzí v regeneračním sále. Dozorčí robot reaktorovny, je-

diná další bdící bytost, mi ohlásil „normál“, ale po chlapci ani stopy.

Na závěr služby, než mě přišel vystřídat Číslo Jedna, jsem nahrál do deníku: kontrola IVS, jinak bez událostí. Nedovedl jsem si představit, jak Dědkovi vysvětluji, že trpím halucinacemi.

Teaping byl přes půl tisíciletí starý vrak, renovovaný nahonem před naším příletem pracovními četami Vrakoviště, a ty, stejně jako my, příslušníci Sboru kosmonautů, byly přísně evidované přímo pozemskou vládou, která nenechávala nikoho na pochybách, jak pečlivě nositele licence K sleduje. A konečně se nedalo zapomenout na pověstný paragraf 17 Kosmického zákoníku, zakazující rození a výchovu dětí v kosmu, a jeho přísné dodržování, vymáhané pozemskou vládou, v níž měli ekonomisté stále většinu. Odkud by se tedy ten kluk vzal?

Druhý den, při poledním střídání, jsem myslel na noční zážitek a vzpomínal, co jsme se o halucinačních stavech učili v akademii. Druhý pilot si mou zamyšlenost vyložil zcela jednoznačně. „Nemysli pořád na holky, máš to stejně zbyteč-

ný,“ ohlédl se ještě v průlezu, „ta tvoje kráska si už dávno našla jinýho kadeta.“

„Fousatý vtipy,“ stačil jsem ještě odseknout, „příště si vymysli něco lepšího,“ ale to jsem volal již k zavřeným dveřím. Mikeš mě nepřivítal příliš přívětivě. „Nevím, jestli budu s tebou ještě hrát. Když vyhrávám, tak mě vypneš, jako v noci. To není fér,“ syčel monotónně, „jinak je vše v pořádku, držíme kurs desetiovým tahem a hned ti hodím na displej souřadnice. Trasu máme vymetenou, můžeš se podívat hlavní obrazovkou,“ neustával ve služební horlivosti, „takže se budeme věnovat výsledkům periodických testů za poslední čtyři hodiny. Sice prošly všechny, ale Dědek bude mít z tebe radost, až zjistí, že jsi je kontroloval,“ skončil zlomyslně.

„Podívej, mikeši, já tě v noci nevypnul schválně, měl jsem dojem, že jde Dědek.“

„Vy lidi jste ale prolhaná banda – a zapomnětlivá. Nebo nevíš, že monitoruji i IVS, a když jsi ho včera zkoušel, byl Dědek u sebe, všichni byli u sebe? A navíc, eviduji také otevírání všech prů-

lezů v lodi. A v noci, v době tvé hlídky, nikdo do velitelské sekce nevstoupil!“

Polilo mne horko. Vždyť nejen ten kluk, ta vidina, ale i já jsem prošel průlezem, když jsem v noci za ním vyběhl. Nebo se mi i tohle zdálo? „Když uznáš, že jsi v noci prohrál, jsem ochoten s tebou hrát dál,“ vyložil si mikesch chybně mé mlčení.

Zbytek dne jsem strávil v lodním archivu a přehrával si záznamy, týkající se kosmické medicíny. Až do nástupu noční hlídky se mi pak honily v hlavě různé teorie o vzniku halucinací a psychických poruch při kosmických letech. Nakonec jsem usoudil, že v mém případě by mohlo jít o obrazovkový syndrom – halucinační stav, vznikající za dosud nevyjasněných podmínek při dlouhém a soustředěném sledování displejů. Obzvláště mi vyhovovala formulace „za dosud nevyjasněných podmínek“. Co když nastaly zrovna v mém případě?

Sotva druhý pilot odešel a já osaměl, rozhodl jsem se pro malý pokus. Hodinu jsem civěl na displeje a pak z opěradla křesla vyňal záložní

skafandr, našel kuklu, co se nosí pod přilbou, nasadil si ji na hlavu a z ní vedoucí káblíky zapojil do zdířek panýlku na boku křesla. Nezbývalo už nic jiného než požádat mikeše o záznam – záznam mé mozkové činnosti. Mikeš, výjimečně mlčenlivý, promptně splnil mé přání. Dál jsem civěl na displeje, na kterých naskakovaly kolony čísel jedna za druhou...

„Co je to tady za svinčík,“ ozvalo se mi za zády. Trhl jsem sebou tak, až jsem vyrval káblíky ze zdířek. Dědek stál za křeslem prvního pilota a ukazoval znechuceně na pohozený skafandr. „Co to tady vlastně vyvádíte? Proč máte tu kuklu na hlavě?“ Podezíravě se rozhlédl.

„Pročpak má mikeš zapnutý řečový syntetizátor?“ Obešel křeslo prvního pilota, přistoupil k pultu hlavního terminálu a stlačil několik kláves. Mikeš nejen oněměl, ale i ohluchl. Dědek, to se muselo uznat, nerad péroval lidi před roboty.

„Jestli se necítíte, mohl jste požádat o vystřídání.“

„Ne, kapitánpilote, nic mi není,“ zmohl jsem se konečně na odpověď, „chtěl jsem si jen tak

udělat encefalogram a otestovat si některé reakce!“

„Takové hokusy pokusy si dělejte ve svém volném čase. Záložní skafandr není na hraní!“ vybafl a znovu se rozhlédl kolem. „Uklid’te to,“ kývl ke skafandru a vyšel ven. Dveře bezhlučně vyplnily průlez. Nechal jsem skafandr skafandrem a rychle vyťukal na klávesnici několik symbolů. Na displeji naskočila jednotvárná řada nul. Bylo to tak. Mikeš nezaregistroval žádné použití průlezu do velitelské sekce! Vyťukal jsem pár dalších symbolů. Pak jsem vstal, zamířil k průlezu a několikrát jsem vysunul a zasunul dveře. Včera, po poledni, když jsem dělal stejný pokus, to bylo jiné. Včera mikeš registroval každý pohyb dveří, jako by byl placen od kusu!

Od té chvíle jsem přestal věřit na nějaké halucinace a začal chodit na noční hlídky jako na čekanou. Byla to lepší hra než kosmické bitvy s mikešem. Chtěl jsem polapit ten zajímavý přelud, jenž umí tak důmyslně vždy na čtyři hodiny v noci odpojit průlez velitelské sekce od centrální

evidence a kterého tak zajímají mé hry s mikesem.

Hodlal jsem políčit past a nezbylo mi nic jiného než navštívit Chiefyho.

„Tak von pan asistent potrebuje vysilaci mikroskopinač a radioreleovej modul. Pro vas, pane, dycinko vsechno, na starýho Chiefyho je spoleh. Hnedka vam to pošlu po Trojce,“ ukázal na robota, postávajícího u stěny.

Jednání s roboty má jednu výhodu – nikdy se neptají proč – zato večer se ptal Dědek.

„Poslyšte, asistente, vy jste si vyzvedl ze skladu elektroniky nějaký materiál,“ spíše vlastně konstatoval, než se ptal, vidličku s nabodnutým soustem přitom držel nad talířem.

„Jsou to jen takové maličkosti,“ upustil jsem s břinkotem nůž, „chci...“

„To je vlastně pravda, s jedním mikroskopinačem a relé nemůžete napáchat žádné škody, i kdybyste chtěl,“ ušetřil mi Dědek starosti s vymyšlením, co vlastně chci. „Jen si hrejte, ale ne ve službě,“ dodal milostivě a decentně sprovodil nabodnuté sousto ze světa.

Chtěl jsem dodatečně požádat Chieffyho ještě o přenosnou kameru – IVS jsem použít nemohl, protože Dědkovi, buňsud' jak se dověděl o mé návštěvě skladu, by jeho časté zapínání neušlo a byl by schopen mě podezírat, že šňupám v soukromí posádky, tedy v jeho soukromí, ale teď, po té rozpravě, mi zašla chuť.

V dalším týdnu, během nočních hlídek, jsem sice pokračoval ve válčení s mikešem, ale místo na jeho chyby jsem číhal na signál z radiorelé, oznamující, že někdo odsunutím dveří uvolnil mikrospínač. Mikeš mé nepozornosti nestydatě využíval a vyhrával jednu bitvu za druhou. Třikrát jsem se signálu dočkal, třikrát jsem nereagoval – čím hlouběji vsune ten klouček hlavu do smyčky, tím jistěji v ní uvízne!

Na další hlídku jsem si vzal s sebou malé zrcátko, odmontované z hygienického kabinetu, a upevnil je na konzolu nad displejem, abych viděl přes skříň ručního řízení a měl průlez pod dohledem. Byl čas zatáhnout smyčku. Stačilo jen zvednout zrak. Když se rozsvítil signál, tak jsem to udělal. Byl tam!

Dveře byly částečně odsunuty a ten kluk opatrně nakukoval do sekce. Jako prve měl na sobě tmavou kombinézu, stejně stříženou jako kombinézy příslušníků pracovních čet z Vrakoviště, a když postoupil o krok, všiml jsem si, že je bosý. Na víc jsem neměl čas, poněvadž se naše oči v zrcadle setkaly. Vyrazil jsem z křesla, jako by mne katapultoval!

Centrální koridor, spojující všechny sekce lodi, byl v noční době osvětlen jen částečně, a tak jsem prchajícího chlapce spíš tušil, než viděl. Vždy po dvou metrech byl koridor částečně předsazen vystupujícími žebry vnitřní konstrukce, takže boční stěny tvořily početné výklenky, ležící v hlubokém stínu. V polovině koridoru se mi chlapec ztratil z očí úplně. Zaslechl jsem jen pár skřípavých zvuků kovu o kov a dvojí cinknutí. Doběhl jsem až na konec koridoru a zastavil se, lapaje po dechu, u průlezu do pohonné sekce.

Cítil jsem tepavý dech klimatizace na zpočeném čele a slyšel tichý šumot ventilátorů, a pak už jen tlukot vlastního srdce. Najednou jsem si uvědomil to černé venkovní prázdno jako nikdy

předtím. To prázdno, číhající jen kousek ode mě za tenkou slupkou pancířů – neomezené a vševládne, táhnoucí se od nekonečna k nekonečnu. Zavalil mě intenzivní pocit, jako by se *Teeping* začal rozpadat, jako by ta nicota tam venku začala loď pomalu ohlodávat a požírat. *Už je stráven vnější pancíř, spolykány přepážky kolizního prostoru, plát po plátu zhltnut vnitřní pancíř, paluba po palubě vysány vnitřní prostory a pak – pak jsem na řadě já...*

Obemkl jsem prsty stojinu nejbližšího žebra a přitiskl se k ní. Konstrukce přenášela jemné chvění velkých čerpadel chlazení reaktoru. Ten náznak života mě uklidnil. Hra na četníky a zloděje mě náhle přestala bavit. Nejlepší bude vše oznámit Dědkovi. Konečně kapitánpilot je on, ať se stará sám, ať si zjistí, kdo se mu potuluje v noci po lodi a dělá z ní mateřskou školku někde za oběžnou dráhou Neptuna. Vykročil jsem pomalu koridorem zpátky...

„Tak pan asistent si vyrazil na procházku, pan asistent si nedá pokoj,“ hlas mě přibil na místo, „pan asistent kašle na předpisy,“ vystoupil Dě-

dek ze stínu výklenku, „nebo je pan asistent náměsíčný?“

Byl jsem schopen sotva zavrtět hlavou.

„Člověče, je na vás vůbec nějaké spolehnutí? Vždycky když vás najdu, děláte něco jiného, než máte,“ burácel na mne.

„Kdyby se to mělo opakovat ještě jednou, zprostím vás povinností člena posádky a udělám z vás obyčejný porcelán,“ ubral Dědek decibely. „Zápis do služebního záznamu vás nemine! Protože se chováte jako kluk, máte pět dní stevarda, jako na kadetce. A teď plavte,“ vyštěkl na závěr.

Rázoval jsem koridorem do velitelské sekce. Vykašlu se na zatracenýho Dědka, na celej hromskej, všivej *Teaping*, na tu zrezavělou bednu vyhrabanou ze šrotu, vo který si pár ekonomistickejch hlavounů myslí, že je vytrhne z průseru. Ať se jde Dědek bodnout i s tím svým pitomým odznakem – smaragdovým skokanem – co ho nosí zabodnutej na kombinéze. Ať mu ne jeden, ale celá banda mrňavejch kluků rozebere bednu přímo pod zadkem! Kašlu na to, abych mu něco hlásil!

Příští ráno jsem zahájil trest obsluhováním u snídaně. Byl jsem nevyspalý a spokojené obličej stolujících s pilně pracujícími čelistmi mě štvaly. Navíc nemohli propást tak skvělý námět hovoru, to příjemné vytržení z nudy dlouhé cesty, jaké představoval můj trest. Druhý pilot mě kývnutím přivolal a sledoval, jak mu nalévám kávu.

„Docela to juniorovi jde, a jestli nás bude obsluhovat delší dobu,“ vrhl zkoumavý pohled na Dědka, „tak bych navrhoval, aby si opatřil černé šatičky a bílou zástěrku. Chybí tady něco ženského.“

„No, kdyby se trochu vycpal a dal si do vlasů čelenku,“ šéfinženýr odložil lžičku a podíval se na mne, „tak by byl k nerozeznání od těch fajnových servírek, co obsluhují ekonomistický naboby v té jejich vládní kocábce, když se přiletí občas na nás podívat.“

„Pane Druhý, vaše návrhy jsou možná vtipné, ale pokud je mi známo, máte službu, a tu za vás drží Číslo Jedna proto, abyste se nasnídal, a ne abyste mohl předvádět svůj ostrovtip. Nebo se

chcete připojit k asistentovi? Možná by vám ty šatičky slušely lépe!“ Dědek odstrčil prázdný talíř. „A vám, šéfinženýre, doporučuji místo na serverky myslet na vaše železné hochy. Byl jsem v levobočním skladišti a místo pořádku jsem tam našel svinčík,“ uzavřel jak debatu, tak snídani.

Zbytek dne proběhl stejně nepříjemně, jako začal. Byl to totiž profylaktický den, další Dědkova vymyšlenost. Nestačilo mu, že každé poněkud významnější zařízení na lodi se samo automaticky neustále testuje, a tím se prověřuje jeho správná činnost. Podle zvláštního rozpisu musel každý z posádky jednou týdně ve stanovený den zkontrolovat a osobně prohlédnout určitý agregát.

Na mě ten den připadla kontrola systému prostorové orientace. Byl umístěn ve velitelské sekci na horním, přístrojovém patře. Druhý pilot, již ve službě, sledoval, jak se tam úzkým světlíkem soukám. „Jo, mladej, tam nahoře není žádný taneční sál. Budeš se muset poskládat natřikrát, aby ses tam vlezl. To nebude taková zábava jako před týdnem, kdyžs pomáhal šéfinženýrovi

zahánět roboty na parádu.“ Tak se říkalo testování robotů na zvláštním diagnostickém stroji, kde se měřily rychlosti reakcí, pohybová koordinace a testoval rozsah inteligence, zda odpovídá normě. Roboti prohlídky neměli rádi, schovávali se a všelijak vymlouvali, jen aby je nemuseli podstoupit. Byla to legrace, než jsme všechny našli po různých úkrytech a donutili je nechat se diagnostikovat. Nejsměšnější na tom bylo, že po testu každý robot zapřísahal šéfinženýra, aby neprozradil jeho výsledky ostatním.

Čistil jsem zrovna optiku, když se mi pod nohama pohnul poklop světlíku a ve škvíře se zaleskly oči druhého pilota.

„Volal Dědek, máme se ihned shromáždit v salóň. Nějak to spěchá, já mám jít taky a nechat to tady mikešovi!“

Chvíli mi trvalo, než jsem složil optiku, takže do salónu jsem dorazil jako poslední. Už tam byli všichni, bylo jich tam dokonce o jednoho víc! Na sedačce vedle Dědka seděl se samozřejmou drzostí ten kluk! Zíral jsem na něj a v hlavě mi vířila stále dokola jediná myšlenka – jestli je ještě

bosý. Dědek mlčky ukázal na volnou sedačku a já se na ni sesul, snaže se soustředit na děj v salóň.

„... přivlíkli ho divocí roboti, pane, to sou ti, co se potulujou po Vrakovišti,“ pomalu jsem začal chápat smysl Chiefyho slov, vedoucí robot stál za stolem naproti Dědkovi, „co sme mohli dělat, pane, řekli, že je to malej člověk a menuje se Boy a že ho musíme propašovat na Zemi, páč lidi patřej k lidem, to řekli, pane, a pak řekli, že dyž ho prozradíme, tak prej to s ním špatně skončí a s náma taky, to prej krz paragraf sedumnáct. Tak sme ho schovali a udělali mu takovej pelíšek, víte, pane, mezi pláštěm u hlavní přepážky, a některý panely sme udělali vyndávací, abysme mu mohli nosit jídlo a taky k němu vlízt, když mu bylo smutno. Jenže von se chtěl špacírovat, tak sme prorazili nějaký ty přepážky v instalační šachtě, aby jako mohl prolízt do centrálního koridoru, víte, pane, sou tam taky udělaný vyndávací panely...“

„Jak to, že jste nezměřil žádnou změnu ve fí-rytmech při parádě?“ otočil se Dědek na šéfinženýra.

„Na to sme mysleli taky,“ nedal si Chiefy vzít slovo, „my sme ten diagnostickej kruťák rozštelovali, aby se na nic nepřišlo, a při parádách sme se už nebáli a dělali ty, no voplítačky, jen tak navoko, aby nikdo nic nepoznal.“ Chiefy, jehož robotská duše musela silně trpět tajemstvím černého pasažéra, šťasten, že se konečně toho břemene zbaví, byl k nezastavení. „Von takovej malej člověk je, s vodpuštěním, pane, zvědavější než zrovínka naprogramovanej robot. Von se začal moc toulat po lodi, takže sme měli strach, že bude spatřenej. A taky jo,“ podíval se po mně, „všechny domluvy byly marný, von pořád chtěl, aby si s ním někdo hrál, a v jednom kuse se furt na něco vyptával. Měli sme strach, co uděláte, pane, až se vo něm dovíte. My víme, že nás necháte přeladit, ale co uděláte s Boyem, pane?“

„Budu bydlet s ním a budeme si spolu hrát,“ ukázal chlapec na mne, „Dědek mi to slíbil.“

Kapitánpilot, aniž by reagoval na chlapcovu poznámku – nikdo z nás by neměl odvahu použít před ním jeho přezdívku – oslovil robota.

„Chieffy, vezmeš teď chlapce a ubytuješ ho v asistentově kabině...“

„Proč, vždyť máme...“, začal Číslo Jedna, ale kapitánpilot se nedal přerušit, „... jsou tam stejně dvě palandy, tak se postarej, aby měl pohodlí. A co se s ním stane dál, po tom ti nic není, spíš se těš na příští parádu. Teď chlapce odved!“

Dědek počkal, až se za velkou i malou postavou opět zasunuly dveře průlezu.

„Tak, a my si tady probereme v klidu celou záležitost. Především vám, šéfinženýre, musím říci, že jsem krajně nespokojen s vaším výkonem služby. Roboti si z vás dělají legraci jako v nějaké frašce! Očekávám, že to dáte co nejdřív do pořádku. Budu od vás chtít hlášení, kteří roboti byli zasvěceni do pašování, a jejich důkladné mentální vyšetření. Nechci tady potkávat žádné plechové spiklence. A teď k vám, pane Druhý, měl jste při nakládání kontrolu a jako správce nákladu jste spolu se mnou zodpovědný za to, co loď dopravuje. Jsem zvědav, jsem opravdu zvědav, jak my dva budeme po přistání na Bázi vysvětlovat

příslušníkům KOPO, že máme v lodi černého pasažéra, a navíc je to dítě!“

Dědek se odmlčel. Podívali jsme se po sobě a zase rychle odvrátili oči. Kosmická policie, zkráceně KOPO, neměla dobrou pověst. Co udělají, lépe řečeno co mohou udělat, až zjistí přítomnost chlapce v lodi, a tedy porušení hned několika nejzávažnějších paragrafů Kosmického zákoníku včetně paragrafu sedmnáct? Soudili by nás na Zemi, nebo předali k potrestání Sboru? V minulosti se stalo obojí.

Existence chlapce najednou získala nový, hrozivý rozměr. Paragraf sedmnáct se v některých případech mohl hodnotit i jako Zemězrada. Došlo mi, že můj první let by mohl být i letem posledním. Ostatní zřejmě mysleli na totéž.

„Zatracený kluk,“ zahučel první pilot, „to si nemohl počkat na jiný fracht'ák?“

„Nebylo by nejlepší,“ začal rozpačitě druhý pilot s pohledem upřeným na Dědka, „nic nehlásit, a až vyložíme na Bázi náklad, dostat chlapce k nám domů, do Viking City na Mars? Když jsme

ho v té jeho skrýši nenašli my, kopáci ho nenajdou taky.“

Dědek krátce kývl hlavou. „Není to tak špatný nápad, pane Druhý, ale má jeden háček. Není jisté, zda zůstaneme na *Teapingu*. Co když si jej nechají na Bázi a nás přeloží na jinou loď? Jinak to není marné, vůbec to není marné,“ znovu krátce přikývl, „řekl bych, že pokud zůstaneme na *Teapingu*, je to jediné řešení.“

„To nemyslíte vážně, kapitánpilote,“ vybuchl první pilot, „když se to provalí, tak nám nepomůže ani Sbor, a na Zemi nám navíc přišijou pokus o ilegální výchovu, rozumíte, úmyslný pokus, a vy víte dobře, že za to by už bylo něco horšího než doživotní distanc!“

„Máte snad lepší nápad, Číslo Jedna? To jim chcete strčit kluka rovnou do chřtánu? Podívejte se,“ rozhlédl se kolem dokola, „čeká nás ještě pěkně dlouhá cesta a nemá cenu se dopředu vzrušovat. Rozhodneme se podle toho, co nám ohlásí z Báze, co s námi zamýšlí po přistání. Nebudu nikoho k ničemu nutit,“ podíval se Dědek opět na prvního pilota.

„Mě nebude muset nikdo nutit,“ zrudl první pilot, „když do toho půjdete vy, půjdu já taky.“ Šéfinženýr konejšivě položil prvnímu pilotovi ruku na rameno. „Nikdo o tobě nepochybuje, kapitánpilot chtěl jen říct, že se rozhodneme společně. Jak jste toho kluka chytil?“ to už se ptal Dědka, ve snaze převést hovor na jistější půdu.

„Malý princ přišel za mnou sám,“ Dědek se trochu pousmál. „Měl strach tady o svého přítele, o našeho juniora. Slyšel totiž, jak jsem ho dnes v noci péroval po tom jeho nezdařeném lovu. Nevím, proč si oblíbil zrovna vás,“ zahleděl se na mne, „asi proto, že jste ještě vlastně taky dítě.“

Aniž jsem se stačil ohradit, pokračoval: „Než jsem vás svolal, tak jsem chlapce chvíli zpovídal. Co si pamatuje, starali se o něj divocí roboti, se kterými se potuloval po Vrakovišti. Jak se tam vzal, neví. Doufám, že mi pomůžete malého prince trochu zcivilizovat. Má pozoruhodné vědomosti o strojním vybavení kosmických lodí a o robotech, ale to je všechno. Proto pokládám za velmi důležité, a to je zároveň odpověď na vaši otázku, Číslo Jedna, aby ten človíček měl mož-

nost přirůst zpět k lidem, a proto chci, aby bydlel, a tedy i žil s někým společně. Samoty, myslím lidské samoty, si užil dost a dost.“

Kapitánpilot vstal. „Ten trest vám ruším,“ utrousil, když vycházel kolem mne ze salónu.

S příchodem malého prince, jak Dědek Boye soustavně nazýval, se v lodi cosi změnilo. Šéfinženýr, první a druhý pilot a hlavně Dědek nebyli již pro mě dočasní spolupracovníci, se kterými mě svedla dohromady jen náhoda, stali se, jak jsem si ohromeně uvědomil, lidmi, ke kterým mě existence toho chlapce navždy připoutala. Najednou mi se zamrazením došlo, že v případě neúspěchu našich plánů by snadno mohlo dojít k připoutání doslovnému – na nucených pracích při výstavbě orbitálních slunečních elektráren!

Už jsme si nemohli jen tak říkat „dobrý den“, když jsme se míjeli v koridorech *Teapingu*, nebo „dobrou chuť“, když jsme spolu stolovali, nemohli jsme náš vzájemný styk omezit jen na vtípky a fráze, používané již generacemi kosmonautů před námi.

Naštěstí malý princ, příčina toho všeho, dal ži-

votu v lodi nový smysl, a tím nám poskytl východisko. Byli jsme první lidé, s kterými mohl komunikovat. I když bydlel se mnou a byl jsem tedy první na řadě, ostatní na tom nebyli o mnoho lépe. V každou denní a zpočátku i noční hodinu, než si ho Dědek vzal na paškál, si nikdo nemohl být jist, kdy vstoupí nenuceně do jeho kabiny, hotov pokládat desítky otázek a se sbírkou odpovědí spěchat do vedlejších dveří zase s dalšími otázkami, vzniklými na základě předchozích odpovědí. Těmi otázkami nás přinutil dívat se na svět jeho očima – na svět, kde nebylo místa pro lhostejné lidi, pro poustevníky, uzavřené do klauzur svých profesí.

V kabině u Dědka, kterého nejčastěji zpovídal, objevil sbírku skutečných knih, které Dědek, jak se přiznal, s sebou tahal po všech kosmických lodích, na kterých kdy sloužil.

Jednu z těch knížek mu daroval a Boy si ji nesmírně oblíbil. Nebylo se čemu divit – byla o něm.

„Podívej,“ přiběhl za mnou při polední hlídce do velitelské sekce, „Dědek mi daroval knížku. Prý je o mně, a proto mi říká Malý princ. Už mám

půlku přečtenou, ale je v ní moc slov, kterým nerozumím. Nevíš, co je to baobab? Roboti mi jednou vykládali, že prý na Zemi jsou takové věci, někdy barevné, někdy jen zelené, co trčí ze země. Myslíš, že je to něco z toho?“

Knížka se opravdu jmenovala Malý princ, byla s obrázky, a jak jsem pochytil při listování v ní, hrdinou byl malý chlapec, který z nějaké malé planety přišel na Zemi. Vrátil jsem ji Boyovi.

„Já ti moc nepomůžu. U nás na Marsu máme sice skleníky s rostlinami, ale o baobabech jsem nikdy neslyšel. A když jsem jako malý kluk chodil do školy na Zemi, tak jsem tam viděl lesy, ale byly to samé smrky nebo borovice, a pak taky kosodřevina.“

„To by mi ani tak nevadilo, ale v té knížce vystupuje král, lampář a zeměpisec a – počkej, tady je to – takové divné slovo, businessman, nevíš, co je to za lidi? A pak jsou tady chyby. Podívej, tady. Copak by taková malá planeta mohla udržet atmosféru? Kde má ten chlapec na obrázku skafandr? To já, když jsem žil s roboty na Vrakovišti, tak jsem měl vždycky po ruce skafandr, víš,

kdyby došlo k netěsnosti, a když jsme se museli stěhovat z jednoho vraku do druhého, tak jsem do skafandru vlezl a roboti mě přenášeli.“ Boy převrátil pár stránek. „A není tady nic o gravitaci, vždyť ten chlapec by se sotva na té planetce udržel. To pro mě vyhledávali Táta s Mámou jen vraky mezihvězdných lodí s palubami z gravitačních desek, víš, stejně jako je to tady.“

Věděl jsem. I *Teaping*, jehož trup byl původně určen pro mezihvězdnou loď, a pak, když z úsporných důvodů došlo k omezení mezihvězdné dopravy, byl předělán na obyčejný meziplanetární fracht'ák se zastaralým pohonem reaktorového typu, měl vyloženy podlahy a stropy obytných a obslužných prostor gravitačními deskami, tvořícími Arvinův kondenzátor, generující gravitační pole už svým uspořádáním. Dnes už nikdo nezjistí, jaká nestvůrná kvanta energie byla nutná k výrobě těch desek, protože znalost technologie, důsledek výzkumu černých děr, zanikla současně se Supercivilizací.

Zaujala mě ale jiná věc. „Poslyš Boyi, tys měl tátu a mámu?“

„No měl, víš, byli to dva roboti, co se o mě nejvíc starali, úplně odmalička. Naučili mě, abych jim tak říkal, a oni si taky tak přede mnou říkali. Víš, Mára byl na mě moc hodný, a ostatní roboti ho museli přemlouvát, aby mě nechal odletět s *Teapingem*. Tys mi ale neřekl nic o těch lidech z knížky. Myslíš, že by něco věděl mikesš?“

Poslal jsem ho za Dědkem. Ten asi těchto otázek pedagogicky využil, protože večer se domlouval s prvním pilotem na sestavení vyučovacího programu – chtěli použít některý volný kanál mikesše.

„Však už bylo načase začít toho kluka systematicky učit,“ podotkl šéfinženýr, „pořád se na něco vyptává a otravuje.“

„Ty si tak můžeš stěžovat,“ ušklíbl se první pilot a poškrábal se psacím hrotem na bradě, „tebe se nemá ptát na co, ví toho o kosmických lodích a robotech desetkrát tolik co ty.“

„I ptá, ptá se hlavně na Zemi a na lidi, jak tam žijí. Jak mu mám vysvětlit, že to vlastně nevím, protože když mě tam pustí, tak jen do Zóny, kde potkám zas jen takové kosmonauty na dovolené,

jako jsem já sám, nebo maximálně pár kopáků? To mu mám říct, že pro řadové pozemšťany jsme stále degenerovaní nebezpeční mutanti a kacíři, které je třeba na potkání lynčovat? Jsem zvědav, jak tohle zpracujete do programu!“

Sklonil jsem hlavu. Ekonomistický řád, který vládl na Zemi už tři století, po celou tu dobu vychovával lidi k nenávisti ke kosmonautice a činil ji zodpovědnou za neutěšenou situaci Země. Kdo se tomuto názoru veřejně postavil, byl prohlášen za kacíře a vyhnán ze Země do trestanecké kolonie na Marsu. Z těchto vyhnanců se pak zformoval ilegální Sbor kosmonautů, který postupně obnovil meziplanetární dopravu na opravených vracích. O tom však řadoví obyvatelé Země nic nevěděli a na kosmonauty se dívali tak, jak chtěl E-řád, jak řekl šéfinženýr. Proto se o vztahu mezi námi a jimi na palubách kosmických lodí příliš nehovořilo. Příliš to bolelo.

Před dvanácti lety však museli vedoucí činitelé E-řádu a vlády přistoupit pod tlakem ekonomické nutnosti k Velké amnestii, kterou pro kacíře a jejich potomky a samozřejmě i pro Skokany,

kosmonauty z minulosti, zrušili trest doživotní deportace, uznali nezávislost kolonie na Marsu a též existenci Sboru. Tím sice E-řád uhnul od tvrdé linie, ale během dvanácti let se odmítavý postoj pozemšťanů prakticky nezměnil a ani nebyla snaha jej měnit. Věděl jsem to až příliš dobře. Před osmi lety byli moji rodiče zabiti při pogromu – jeli mě navštívit do řádové školy, kam jsem byl nuceně umístěn na převychování.

„Poslyšte, kapitánpilote, vy víte líp než já,“ nedal si pokoj šéfinženýr, „že i v dobách nejtěžší perzekuce se ekonomisté bez kosmonautiky neobešli, a nebýt zbytku techniky Supercivilizace, zastavila by se obnova Země úplně. A čím se nám odměnili? Jen nenávisť! Vezměte si náš náklad. Co veze *Teaping*? Tisíc starých robotů z Vrakoviště! Až je přivezeme na Zemi, budou to ekonomisté, kteří se budou chlubit, jak se jim podařilo zvýšit výrobní kapacitu Země, a nás – nás budou špinit dál!“

„Jak víte, že nás špiní? A i kdyby, musíme svou práci dělat dál. Nic jiného nám nezbyvá, a vy víte stejně dobře jako já, že za pár dnů pobytu

na Zemi, za několikahodinovou procházku lesem, za několikaminutové koupání v řece, za lok pozemského vzduchu, i když je to jen v té prašivé Zóně, je každý z nás ochoten obětovat cokoliv!“

Když Dědek skončil, bylo chvílku ticho.

„Zasranej život,“ procedil šéfinženýr mezi zuby, nemotorně vstal, a když se odsunuly dveře do koridoru, s odvrácenou tváří se jimi protlačil ven.

„Nemusel jste mu to říkat tak naplno,“ odvrátil první pilot oči od již zavřeného průlezu a upřel je na kapitánpilota.

„Já vím, nejhorší na tom je, že má pravdu,“ zabručel Dědek, „a nevím, jestli to svedeme – říkat ji taky tomu chlapci!“

Na jeho slova jsem si vzpomněl o pár týdnů později. Čekal jsem na Malého prince v kabině – měli jsme domluveno, že svedeme další kosmickou bitvu, displej byl již zapjat. Když vešel, zamířil rovnou ke své palandě a ze skříňky, umístěné v záhlaví, vylovil tu knížku od Dědka.

„Dnes mi mikeš vyprávěl o zvířatech, takže už vím, co to byli sloni, hroznýši, beránci,“ seděl na

palandě a přitom listoval v knížce, „lišky a hadi. Je to pravda, že když umřeš, tak se vrátíš tam, kde ses narodil? Ten had v knížce to říká. Kam se vrátím já?“

Mlčel jsem.

„Malý princ se vrátil na svou planetku,“ pokračoval Boy, „ale já se nechci vrátit na Vrakoviště. Tady se mi líbí víc.“

„Co to povídáš,“ obtížně jsem si vymýšlel odpověď, „jsi ještě malý kluk a máš celý život před sebou. Přece ti Dědek říkal, že poletíš s námi na Mars, a až dokončíš školu, budeš pilotem jako já, a pak kapitánpilotem kosmické lodi. Poletíš ke hvězdám, jako kdysi letěl Dědek.“

„Proto má ten odznak?“

„Ano. Víš, ten odznak představuje taky zvířátko, říká se mu skokan, protože se dlouho krčí na jednom místě a pak najednou skočí úplně někam jinam. Proto si je dávní kosmonauti, kteří se vrátili do naší doby, zvolili za svůj znak. Mikeš ti o těch zvířátkách poví víc.“

„A když poletím ke hvězdám, bude na mne někdo myslet? Víš, v knížce ten pilot myslí na

Malého prince pořád, i potom, co se rozloučili. Na mne zatím moc lidí nemyslelo, jen ty a Dědek a ostatní v *Teapingu*. Když na tebe myslí roboti, tak to není ono. Víš, jak tady říká liška,“ zalistoval v knížce, „nejdůležitější je vytvořit pouta. A to s roboty nejde. No řekni, jak můžeš s někým vytvořit pouto, když už je dopředu spoutaný?“

„To asi nejde,“ připustil jsem, „ale sám jsi řekl, že na tebe myslíme my...“

„Jenže liška také říká,“ přerušil mě, „že nestačí jen na někoho myslet, ale že se musíš s někým navzájem potřebovat. A já nevím, víš, jestli mě ty a Dědek a ostatní potřebujete,“ zahleděl se na mě s očekáváním.

„To víš, že tě potřebujeme. Potřebuje tě Dědek, aby mohl s tebou číst knížky, potřebuje tě druhý pilot, aby si s tebou kreslil, potřebuji tě já,“ zaváhal jsem, „aby mi nebylo smutno, zkrátka potřebujeme tě všichni, abychom si měli s kým povídat.“

„To jsem rád. Já bych ale stejně chtěl napřed žít na Zemi. Proč není škola pro kosmonauty tam?“

Vymýšlel jsem si znovu vyhovující odpověď: „Víš, na Marsu je menší přitažlivost, skoro žádná atmosféra, a tak se tam lépe učí manévrovat s kosmickými loděmi,“ vymlouval jsem se, „na Zemi by to mohlo být nebezpečné, kdyby některý žák udělal chybu.“

„Ano, já vím, na Zemi žije strašná spousta lidí, mikesš říkal, že pět set miliónů, a víš, to mi dělá velkou starost. My tady v *Teapingu* se navzájem potřebujeme – řekls mi to před chvílí ty sám,“ přenesl pohled z knížky na mne a já přikývl, „víš, liška by řekla, že jsme ochočení. Jenže já nevím, jak je to u ostatních lidí, tedy u lidí na Zemi, jestli mě budou také oni potřebovat. No, a to mě trápí. Jak si ochočím pět set miliónů lidí...“

Co jsem mu měl odpovědět? Měl jsem mu snad říci, že od smrti rodičů se mi povedlo „ochočit si“ ještě méně lidí než jemu? Nebo snad to, že jeho i naše jediná naděje spočívá v tom, aby lidé, které on sám tak touží si „ochočit“, se vůbec nedověděli o jeho existenci? Že potloukat se jen tak volně po Zemi a „ochočovat“ si lidi cestou je pro nás nedostižný sen a pro něho holá nemožnost?

Vzpomněl jsem si na svého otce, na to, jak končil podobné debaty se mnou, a použil jsem jeho metodu: „Už je moc hodin. Musíme jít na večeři, dnes je dřív. Dědek nám bude zas promítat videozáznamy ze své sbírky.“

Zvykli jsme si totiž zůstat po večeři v salóne a dívat se na videozáznamy, které pro nás, avšak hlavně pro Malého prince, vybíral Dědek ze své sbírky.

Ten večer nám promítal velice starý záznam něčeho, čemu říkal grotesky. Všichni jsme se smáli směšnému chlapíkovi v příliš velkých sešlapaných střevících a s podivným kloboukem na hlavě. Občas Dědek do promítání zasáhl, aby nám pomohl orientovat se v reáliích První civilizace, kde ten chlapík na obrazovce dobýval svá směšná vítězství nad tupými protivníky, aby mu podezřele často místo úspěchu přinášela jen osamělost tuláka na pusté silnici.

„Proč se smějete,“ přerušil náš smích vzlyky rozechvělý hlásek, „proč se mu smějete?!“ a Malý princ se vrhl proti vstupnímu průlezu. Sotva se dveře poodsunuly, protáhl se do centrálního

koridoru. Šéfinženýr ani nestačil rozsvítit, když se rozeřvaly poplachové klaksony a jejich přerušovaným houkáním se prolínal mikešův monotónní hlas: „Oranžový poplach, oranžový poplach...“

Pak několikrát zablikala stropní svítidla, aby s definitivní platností ustoupila nouzovému osvětlení. Současně mikešův hlas v reproduktoru přešel do vyšší tóniny: „Červený poplach, červený poplach...“

Vzápětí byl přerušen a ozval se hlas prvního pilota. „Velitelská sekce kapitánpilotovi, velitelská sekce kapitánpilotovi. Požár na okružní chodbě reaktorovny primární. Sekundárně vyraženy silové rozvody. Styk s pohonnou sekcí přerušen. Reaktor odstaven, informace nepotvrzena. Klimatizace a mikeš jedou na třetí rezervu. Zapínám...“

Dědek se vrhl do rohu k terminálu: „Číslo Jedna, předej ovládání na terminály obytné sekce, slyšíš, na terminály obytné sekce!“

Šéfinženýr přiskočil k průlezu. Byl zavřený. Byl zablokovaný!

Na vznik havárií měl Dědek vymyšlenou celou teorii. Tvrdil, že plně rozvinutá havárie, vedoucí k ohrožení nebo až ke ztrátám lidských životů, vzniká jako následek současného působení několika, jak on je nazýval, nehodotvorných faktorů. Tvrdil, že pro rozvinutou havárii je právě typický souběh několika faktorů – jejich kumulativní efekt. Pokud se projeví jen jeden faktor anebo i několik, ale bez kumulativního efektu, dojde jen k omezené nehodě či nevinné provozní poruše, která mnohdy nestojí posádce ani za záznam do palubního deníku.

Nehodotvorné faktory dělil na faktory technického charakteru a na faktory lidského činitele. Do těch prvních počítal vysazení nebo selhání různých agregátů následkem opotřebení či materiálových vad součástí, přičemž u těchto faktorů kladl důraz na náchylnost řetězit se, na obvyklost toho, že selhání jednoho agregátu vede k vyřazení dalšího a ten způsobí poruchu opět dalšího a tak dále. K těm druhým řadil chybná rozhodnutí členů posádky, porušování provozních předpisů

nebo jejich nedůsledné dodržování, nedůslednou kontrolu a nedostatečnou bdělost.

Tvrdil, že přehlížení drobných provozních závad je zrovna tak zákeřné jako slepé spoléhání na automatické řídicí systémy. Tvrdil, že roboti všech typů myslí těžkopádně a nejsou schopni geniální zkratky, tvrdil, že jim chybí určitý instinkt, který si člověk vypěstoval tisíciletou obsluhou strojů a který v mnoha případech znamená rozdíl mezi katastrofou a úspěchem.

Dále tvrdil, že pro rozvinuté havárie, vedoucí ke katastrofám, je charakteristické současné působení obou druhů faktorů, tedy technické selhání kombinované lidským činitelem. Poněvadž korelaci mezi faktory nelze přímo ovlivnit, vede jediná cesta ke snižování rizika havárií přes omezování výskytu jednotlivých faktorů. Tak Dědek zdůvodňoval své pedantské lpění na předpisech a profylaktických kontrolách.

Havárie *Teapingu* dala Dědkovi za pravdu. Pro něj byla obzvlášť trpká.

V okamžiku, kdy Malý princ probíhal průlezem obytné sekce, se o dvě stě metrů dále odsu-

nuly jiné dveře. Dozorčí robot reaktorovny, přivolaný poplašným signálem teplotního čidla, právě překračoval práh kobky 16B, když defektní vysokotlaké chladicí potrubí s více než 500 °C horkým kapalným sodíkem s konečnou platností prasklo. Proud hořícího kovu zasáhl naplno robota, odhodil jeho zbytky stranou a rozstříkl se na stěně chodby naproti. Vše hořelo, i izolace hlavního silového rozvodu, který zde byl i s mnohažilovými informačními kabely tažen. Čidla ohlásila požár a Mikeš se zapojil do hry. Uzavřel a zablokoval všechny průlezy v pohonné sekci a začal vakuovat hořící část chodby. V tom okamžiku prohořely informační kabely a na základě vzniklých poruch – falešných signálů – zablokoval Mikeš všechny zbývající průlezy v lodi. Celá posádka, lidé i roboti, byla izolována na těch místech, kde se zrovna kdo nacházel. Izolace silového kabelu vydržela jen o chvílku déle. Pak nevyhnutelný zkrat způsobil rozkmitání celého silového rozvodu a posléze i vyhoření jističů záložních rozvodů. Tak se zhroutila i poslední obranná linie a celý *Teaping* byl bez proudu. Mikeš ztratil kon-

trolu nad lodí a červeným poplachem volal na pomoc lidi – své pány.

Teplota reaktoru, nyní neřízeného a se zablokovaným chlazením, začala rapidně růst. Radiace, jejíž úroveň rovněž prudce vzrostla, začala prosakovat stíněním. Mikeš, zmaten poruchovými signály na informačním vedení a hodnotící je jako potvrzení havarijního odstavení reaktoru, je neprovedl. O zlomek sekundy později už ani tuto možnost neměl – odstavení bylo závislé na záložní síti. Reaktor bylo možno ještě odstavit ručně, což byla jedna z povinností dozorčího robota. Nebylo k tomu třeba ani velké síly, stačil by na to i malý chlapec.

Po předání řízení, když si Dědek vyvolával na displej postupně údaje o havárii, četl si je i Malý princ na vedlejší terminálu v koridoru a spolu s Dědkem si uvědomil mikešův omyl.

„V pěti, nejpozději v sedmi minutách exploduje reaktor,“ obrátil se Dědek na nás, „co k čertu děláte s těmi dveřmi, odblokujte je ručně,“ řval na šéfinženýra a pak na nás, „zaberte všichni, a pořádně, musíme se dostat do reaktorovny!“

„Nejde to,“ chrčel šéfinženýr.

„Co Chiefy a ostatní roboti?“ druhý pilot pustil páku nouzového otvírání, „už musí být dávno aktivizovaní a v reaktorovně je dozorčí robot...“

„Není,“ vyrazil Dědek, „naposledy byl monitorován v okružní chodbě!“

„Ostatní roboti jsou taky ze hry, nemůžou ručně odblokovat průlezy,“ šéfinženýrovi zhořkl hlas, „to může jen někdo z nás kvůli bezpečnosti. Co ten kluk?“

„Je zavřený v koridoru zrovna jako my tady,“ držel se druhý pilot se zkřivenou tváří za loket, „tahle bedna není stavěná pro děti. Podívej se na ty páky,“ kývl hlavou k průlezu, „jak jsou vysoko.“

Chvilí bylo ticho. Druhý pilot, který se stále držel za loket, se pomalu posadil: „Bude to krásný ohňostroj jako na Den obnovy.“

„Stejně ho nikdo neuvidí,“ ucedil šéfinženýr, obešel toporně stůl a přisedl k druhému konci.

„Je ještě jedna cesta,“ napětím jsem se zajíkl, „instalační šachtou – jsou tam proraženy přepáž-

ky – jak se tam Malý princ schovával – a šachta
ústí na okružní chodbě...“

„Ne, jenom to proboha ne,“ Dědek, který do-
posud seděl u terminálu, prudce vstal, „jenom ať
ho to nenapadne,“ znovu pohlédl na displej, „už
teď je tam hotové peklo,“ vykřikl, „ne, za tako-
vou cenu ne...“

„V okružní chodbě jsou přece antiradiační ob-
leky...,“ začal druhý pilot a pak rozpačitě zmlkl.
Představil si totiž to, co my. Osmileté dítě, po-
koušející se pohybovat ve skafandru dospělého
chlapa!

Dědek se strnule opíral o stůl. Všichni jsme
mlčeli.

Teprve teď jsem postřehl, že klaksony již delší
dobu nehoukají. Na časovém údaji v rohu disple-
je naskočila šestá minuta. Zpotily se mi ruce. Už
to nebude trvat dlouho.

„Velitelská sekce kapitánpilotovi. Reaktor
ručně odstaven. Informace předána tísňovým vy-
sílačem. Hlášení podal,“ hlas prvního pilota v
reproduktoru malounko zadrhl, „Malý princ.
Teď je na cestě k robotům. Říkal, že si něco pod-

loží, aby dosáhl na páky – v koridoru nic nebylo,“ Číslo Jedna se odmlčel a v reproduktoru bylo chvílku slyšet jen dýchání, „a ještě říkal, že musí spěchat, protože had už čeká.“

Malý princ, smrtelně uštknut hadem radioaktivního záření, zemřel třetí den po havárii. Celou tu dobu se Dědek ani na chvíli od něho nevzdálil a nikoho jiného k němu nepustil. Když nás třetího dne vyzval, abychom se za půl hodiny dostavili do salónu, věděli jsme všichni, co nám chce oznámit.

Seděl už za stolem, oblečený do nové čisté kombinézy, šedé vlasy ještě mokré, jak vyšel ze sprchy. Počkal, až jsme se posadili, a podíval se po nás zarudlýma očima.

„Zemřel před dvěma hodinami. Jeho ostatky jsem zaletoval do kontejneru. Nezavolal jsem vás k tomu. Chci,“ jeho hlas zpevněl, „abyste vzpomínali na živého člověka a ne na to, co leží uvnitř. Dále chci, abyste rozhodli o následující věci. Jsou dvě možnosti. Buď kontejner prostě vyhodíme ven a zapomeneme na jeho existenci –

a tak si ušetříme spoustu nepříjemného vyšetřování, jehož následky byste možná trpěli celý život –, anebo kontejner dopravíme na Bází a pak na Zemi. Potom ale budeme muset všechno ohlásit. A čelit následkům. Chci, abyste o tom rozhodli vy sami, a jak bývalo kdysi zvykem, začneme u nejmladšího,“ zahleděl se soustředěně na mne. Ostatní následovali jeho příkladu – všechny oči se upíraly nyní na mne. Nadechl jsem se, znal jsem jen jednu odpověď: „Musíme ho dopravit na Zemi – patří tam.“

Když moje slova dozněla, Dědek krátce přikývl a zahleděl se tázavě na druhého pilota. Ještě než ten stačil promluvit, ozval se šéfinženýr.

„Je zbytečné se ptát nás ostatních,“ obrátil se k Dědkovi, „junior to řek za všechny,“ podíval se na prvního a druhého pilota, kteří souhlasně přikývli. „A vy se běžte vyspat,“ otočil se zpět, „v opravách můžeme pokračovat bez vás.“

Opravy, značně provizorní, jsme dokončili za další dva dny. Měli jsme nedostatek materiálu, hlavně kabelů a jističů. Ze zbytků tří silových ka-

belů jsme dali dohromady sotva jeden, a informační vedení se nám nepodařilo nahradit vůbec.

„Mikeš nám totálně ohluchl a vidí jen na jedno oko,“ komentoval situaci Číslo Jedna, „od teďka se na hlídkách nudit nebudem, to teda ne!

Navíc střechovali roboti. Chiefyho a tři ostatní, přímo zasvěcené do ukrývání Malého prince, bylo nutno zcela vypnout a zbývající, otřesené utrpeným šokem ze smrti člověka, bylo třeba neustále seřizovat a kontrolovat.

Proto jsem se ve zbývajících dnech letu nedostal k Dědkovi tak často, jak jsem si přál. Zvykl jsem si chodit za ním půjčovat si knížky, prohlížet si jeho videozáznamy a vyptávat se na jeho zážitky. Nějak jsem ztratil ostych před tou malinkatou zelenou žabkou, co mu seděla na levé náprsní kapse kombinézy. I jeho mé návštěvy těšily a oplácel mi je při nočních hlídkách.

„Víš, stejně nemohu spát, a my starší už toho spánku tolik nepotřebujeme,“ s touto větou vždy vstupoval do velitelské sekce a pak obvykle vyprávěl o příhodách ze svých cest. Někdy se stávalo, že se při vyprávění zarazil a chvíli mlčel. Jak

jsem se brzy dovtípil, stávalo se to vždy, když se příběh týkal některého jeho již dávno padlého kamaráda.

„Znám víc mrtvých lidí než živých,“ dodával s matným úsměvem. Vždy asi tak po hodině mne vyzval, „pojďme na obhlídku“, a my vyráželi na kontrolu do pohonné sekce.

Při těch obchůzkách jsem měl několikrát pocit, že je s námi Malý princ, že jdeme ve třech. Jednou dvakrát byl ten pocit tak intenzívní, že jsem se celou cestu koridorem otáčel, zda opravdu nejde za námi. Také Dědek se několikrát ohlédl, a když mne uviděl za sebou, tvářil se chvílku zmateně. Myslím, že i on trpěl podobnými pocity, i když od havárie se o Malém princovi nikdy nezmínil.

Až na samém konci letu – Báze byla na optický dohled – se o něm konečně zmínil. Byl jsem u něj v kabině a on si zrovna balil knížky.

„Poslyš, juniore, ty jsi s tím chlapcem žil vlastně nejvíc. Tak si myslím, že by sis zasloužil mít na něj nějakou památku. Vezmi si tady tu knížku,“ podal mi Malého prince a odvrátil se,

„když umíral, a pokud byl schopen ještě vnímat, musel jsem mu z ní číst.“

Opatrně jsem zasunul knížku za přednici rozepnuté kombinézy. Dědek vzal do ruky jiný svazek. „Víš, tady ten autor před několika tisíci lety napsal, že žádný člověk není ostrov, že každý je kusem pevniny. Mýlil se, nemohl znát nás,“ dotkl se zelené žabičky na kapse své kombinézy, „nás, Skokany. My jsme skutečné ostrovy, a ten chlapec,“ odložil knížku k ostatním, „mohl být most, rozumíš, můj most na pevninu.“

Zaklapl víko osobního kontejneru. „A teď se syp sbalit, za hodinu začínáme přistávací manévr, pak nebude čas.“

Naskládal jsem do kontejneru těch pár krámů, co mi říkaly pane, a jako poslední jsem chtěl přiložit tu knížku. Vyklouzla mi z rukou a třepotavě se snesla na gumoleum kajuty. Sehnul jsem se pro ni, a když jsem ji zvedal, listy se samy převrátily k místu založenému bílým proužkem.

Oči mi utkvěly na zatrženém odstavci.

„... řekla liška: Správně vidíme jen srdcem.